

DECIZII

DECIZIA CONSILIULUI

din 19 decembrie 2011

privind Programul-cadru al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru activități de cercetare și formare în domeniul nuclear (2012-2013)

(2012/93/Euratom)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, în special articolul 7,

având în vedere propunerea Comisiei Europene prezentată după consultarea Comitetului Științific și Tehnic,

având în vedere avizul Parlamentului European ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽²⁾,

întrucât:

- (1) Pentru a promova și asigura creșterea economică și bunăstarea cetățenilor din Europa, este esențial să se depună eforturi concertate la nivel național și european în domeniul cercetării și formării.
- (2) Programul-cadru al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru activități de cercetare și formare în domeniul nuclear (2012-2013) („Programul-cadru”), ar trebui să completeze alte acțiuni ale Uniunii Europene în domeniul politicii de cercetare, necesare pentru punerea în practică a strategiei Europa 2020 adoptată de Consiliul European la 17 iunie 2010, în special acțiunile privind educația, formarea, competitivitatea și inovarea, industria, ocuparea forței de muncă și mediul.
- (3) Programul-cadru ar trebui să se bazeze pe realizările celui de al șaptelea program-cadru adoptat prin Decizia 2006/970/Euratom a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind al șaptelea Program-cadru al Comunității Europene a Energiei Atomice (Euratom) pentru activitățile de cercetare și de formare în domeniul nuclear (2007-2011) ⁽³⁾, punându-se accentul necesar consolidat asupra siguranței nucleare care să contribuie la reorientarea cercetării în domeniul nuclear. Ar trebui, de asemenea, să contribuie la crearea Spațiului European de Cercetare și la dezvoltarea economiei și societății bazate pe cunoaștere în Europa.

- (4) Programul-cadru trebuie să contribuie la punerea în practică a „Uniunii inovării”, una dintre inițiativele emblematice ale Strategiei Europa 2020 adoptate în cadrul Concluziilor Consiliului în reuniunea din 25-26 noiembrie 2010, prin creșterea concurenței pentru excelența științifică și accelerarea punerii în aplicare a inovațiilor-cheie din domeniul energiei nucleare, în special în materie de fuziune și siguranță nucleară, pentru a contribui la soluționarea provocărilor de natură energetică și climatică.
- (5) În contextul Politicii energetice pentru Europa, Consiliul European în cadrul reuniunii sale din 8-9 martie 2007 a confirmat faptul că fiecare stat membru trebuie să decidă dacă se bazează sau nu pe energia nucleară și a subliniat că acest lucru trebuie să se facă concomitent cu îmbunătățirea în continuare a siguranței nucleare și a gestionării deșeurilor radioactive. Se recunoaște, de asemenea, că energia nucleară are, la acest moment, rolul de „punte tehnologică” în anumite state membre.
- (6) Fără a aduce în discuție impactul potențial al energiei nucleare asupra aprovizionării cu energie și asupra dezvoltării economice, accidentele nucleare severe au potențialul de a pune în pericol sănătatea oamenilor. Prin urmare, în Programul-cadru, aspectele privind siguranța și după caz, securitatea nucleară ar trebui tratate cu cea mai mare atenție. Aspectele privind securitatea ale programului-cadru ar trebui să se limiteze la acțiunile directe ale Centrului Comun de Cercetare (JRC).
- (7) Planul strategic european privind tehnologiile energetice (Planul SET), stabilit de Concluziile Consiliului din 28 februarie 2008, accelerează dezvoltarea unui portofoliu de tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon. La reuniunea sa din 4 februarie 2011, Consiliul a convenit că Uniunea și statele membre ar trebui să promoveze investițiile în energia din surse regenerabile, în tehnologiile sigure și durabile cu emisii reduse de dioxid de carbon și se vor concentra pe implementarea priorităților tehnologice stabilite în Planul SET.
- (8) Comunitatea a creat un program unic și pe deplin integrat în domeniul cercetării de fuziune care și-a asumat un rol de lider la nivel internațional în dezvoltarea fuziunii ca sursă de energie.
- (9) Prin Decizia Consiliului din 20 decembrie 2005, la 11 mai 2006, Comunitatea a aderat la acordul-cadru pentru colaborare internațională în domeniul cercetării

⁽¹⁾ Avizul din 17 noiembrie 2011 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial). Aviz emis în cadrul unei proceduri consultative facultative.

⁽²⁾ JO C 318, 29.10.2011, p. 127. Aviz emis în cadrul unei proceduri consultative facultative.

⁽³⁾ JO L 400, 30.12.2006, p. 60.

și dezvoltării al Forumului Internațional Generația IV (*Generation IV International Forum* – „GIF”). GIF coordonează cooperarea multilaterală în domeniul cercetării preconceptuale asupra unui număr de sisteme nucleare avansate care vizează, de asemenea, abordarea satisfăcătoare a preocupărilor legate de siguranța nucleară, deșeuri, proliferare și percepția publică, relevante pentru Programul-cadru.

- (10) Concluziile Consiliului privind nevoia de competențe în domeniul nuclear, adoptate la reuniunea desfășurată la 1-2 decembrie 2008, recunosc că este esențial ca în cadrul Comunității să se mențină un nivel înalt de calificare în domeniul nuclear.
- (11) În 2010, Comisia a primit rapoartele finale ale unei evaluări externe a punerii în aplicare și a rezultatelor activităților comunitare de cercetare în domeniul nuclear pe perioada 2007-2009, care tratează atât acțiunile directe, cât și pe cele indirecte.
- (12) Realizarea Reactorului Termonuclear Experimental Internațional („ITER”) în Europa, în conformitate cu acordul din 21 noiembrie 2006 cu privire la înființarea Organizației Internaționale a Energiei de Fuziune ITER pentru aplicarea în comun a proiectului ITER ⁽¹⁾, ar trebui să se situeze în centrul activităților de cercetare în domeniul fuziunii din Programul-cadru.
- (13) Activitățile comunitare care vor contribui la realizarea ITER, în particular construirea ITER la Cadarache și desfășurarea activităților de cercetare și dezvoltare privind tehnologia ITER pe durata Programului-cadru, vor fi coordonate de Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (Fuziune pentru energie), în conformitate cu Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului din 27 martie 2007 de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe ⁽²⁾.
- (14) Activitățile de cercetare finanțate de Programul-cadru ar trebui să respecte principiile etice fundamentale, inclusiv cele prevăzute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- (15) Prezenta decizie ar trebui să instituie, pe întreaga durată a Programului-cadru, un pachet financiar care să reprezinte referința principală, în sensul punctului 37 din Acordul interinstituțional din 17 mai 2006 între Parlamentul European, Consiliu și Comisie privind disciplina bugetară și buna gestiune financiară ⁽³⁾, pentru autoritatea bugetară, pe durata procedurii bugetare anuale.
- (16) JRC ar trebui să contribuie la acordarea unui sprijin științific și tehnologic orientat către utilizator pentru elaborarea, dezvoltarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor Uniunii, cu un accent mai puternic asupra cercetării în materie de siguranță și securitate. În

această privință, JRC ar trebui să continue să funcționeze ca un centru de referință independent pentru știință și tehnologie în Uniune, în domeniile sale de competență specifice. JRC ar trebui, în special, să dețină capacitatea necesară pentru a furniza expertiză științifică și tehnică independentă în ceea ce privește incidentele și accidentele nucleare.

- (17) Dimensiunea internațională și globală a activităților europene de cercetare este importantă în vederea obținerii de avantaje reciproce. Prin urmare, Programul-cadru ar trebui să fie deschis participării țărilor care au încheiat acordurile necesare în acest sens, dar și participării, la nivel de proiecte și pe baza interesului reciproc, a entităților din țări terțe și a organizațiilor internaționale de cooperare științifică.
- (18) Programul-cadru ar trebui să contribuie la extinderea Uniunii prin furnizarea de sprijin științific și tehnologic țărilor candidate pentru aplicarea de către acestea a acquis-ului Uniunii și pentru integrarea lor în Spațiul European de Cercetare.
- (19) Comunicarea Comisiei din 26 martie 2009 privind neproliferarea nucleară recunoaște rolul JRC în cercetarea și formarea în domeniul cercetării și formării în materie de securitate nucleară.
- (20) De asemenea, ar trebui adoptate măsuri adecvate pentru a preveni neregulile și fraudele și pentru recuperarea fondurilor pierdute, plătite necuvenit sau utilizate necorespunzător, în conformitate cu Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene ⁽⁴⁾, cu Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri ⁽⁵⁾, precum și cu Regulamentul (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului din 25 mai 1999 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Anti-fraudă (OLAF) ⁽⁶⁾,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Adoptarea programului-cadru

Se adoptă Programul-cadru multianual pentru activități de cercetare și formare în domeniul nuclear („Programul-cadru”), pentru perioada 1 ianuarie 2012-31 decembrie 2013.

Articolul 2

Obiective

- (1) Obiectivele generale ale Programului-cadru sunt stabilite la articolul 1 și la articolul 2 litera (a) din tratat, o atenție

⁽¹⁾ JO L 358, 16.12.2006, p. 62.

⁽²⁾ JO L 90, 30.3.2007, p. 58.

⁽³⁾ JO C 139, 14.6.2006, p. 1.

⁽⁴⁾ JO L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁽⁵⁾ JO L 292, 15.11.1996, p. 2.

⁽⁶⁾ JO L 136, 31.5.1999, p. 8.

specială acordându-se siguranței și securității nucleare și protecției împotriva radiațiilor, și contribuie la crearea Uniunii inovării și la construirea Spațiului European de Cercetare.

(2) Programul-cadru cuprinde cercetarea și dezvoltarea tehnologică comunitară, cooperarea internațională, diseminarea informațiilor tehnice, precum și activitățile de valorificare și formarea, care urmează să fie stabilite în două programe specifice.

(3) Primul program specific cuprinde următoarele acțiuni indirecte:

(a) cercetarea în domeniul energiei de fuziune, cu obiectivul dezvoltării unei tehnologii care să ofere o sursă de energie sigură, durabilă, ecologică și viabilă din punct de vedere economic;

(b) fisiune nucleară, siguranță și protecție împotriva radiațiilor, cu obiectivul de a se spori siguranța fisiunii nucleare și a celorlalte utilizări ale radiației în industrie, în medicină și în îmbunătățirea gestionării deșeurilor radioactive.

(4) Cel de-al doilea program specific cuprinde activitățile directe de cercetare ale Centrului Comun de Cercetare („JRC”) în domeniul gestionării deșeurilor nucleare, al impactului de mediu și al siguranței și securității nucleare.

(5) Obiectivele și liniile generale ale acestor două programe specifice sunt stabilite în anexa I.

Articolul 3

Suma maximă și sumele alocate fiecărui program specific

Suma maximă pentru punerea în aplicare a Programului-cadru este de 2 560 270 000 EUR. Această sumă se alocă după cum urmează:

(a) pentru programul specific menționat la articolul 2 alineatul (3), care se va desfășura prin acțiuni indirecte:

— cercetarea în domeniul energiei de fuziune: 2 208 809 000 EUR ⁽¹⁾;

— fisiunea nucleară, siguranța nucleară și protecția împotriva radiațiilor: 118 245 000 EUR;

(b) pentru programul specific menționat la articolul 2 alineatul (4), care se va desfășura prin acțiuni directe:

— activitățile nucleare ale JRC: 233 216 000 EUR.

Normele detaliate privind participarea financiară comunitară la Programul-cadru sunt stabilite în anexa II.

Articolul 4

Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene

În ceea ce privește acțiunile comunitare finanțate în temeiul prezentei decizii, Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95 și (CE, Euratom) nr. 2185/96 se aplică în cazul oricărei încălcări a dispozițiilor dreptului Uniunii, inclusiv în cazul încălcării unei obligații contractuale stabilite în temeiul Programului-cadru, care rezultă dintr-o acțiune sau omisiune a unui operator economic, care a cauzat sau ar putea cauza, printr-o cheltuială nejustificată, un prejudiciu bugetului general al Uniunii Europene sau bugetelor gestionate de aceasta.

Articolul 5

Principii etice fundamentale

Toate activitățile de cercetare desfășurate în temeiul Programului-cadru se desfășoară în conformitate cu principiile etice fundamentale.

Articolul 6

Monitorizare, evaluare și revizuire

(1) Comisia monitorizează continuu și sistematic punerea în aplicare a Programului-cadru și a programelor specifice ale acestuia și raportează și diseminează în mod periodic rezultatele acestei monitorizări. La începutul anului 2013, se va prezenta Consiliului un raport specific de monitorizare dedicat punerii în aplicare a activităților privind siguranța și securitatea nucleară din Programul-cadru.

(2) După încheierea Programului-cadru, Comisia trebuie să realizeze, până la 31 decembrie 2015, o evaluare externă, efectuată de experți independenți, a justificării, implementării și realizărilor acestui program. Comisia transmite concluziile evaluării, însoțite de observațiile sale, Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor.

Articolul 7

Intrarea în vigoare

Prezenta decizie intră în vigoare în a treia zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptată la Bruxelles, 19 decembrie 2011.

Pentru Consiliu

Președintele

M. KOROLEC

⁽¹⁾ În cadrul acestei sume totale, se va rezerva o sumă suficientă pentru alte activități decât cele de construire a ITER prevăzute la anexa I.

ANEXA I

OBIECTIVE ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNOLOGICE, TEME ȘI ACTIVITĂȚI**INTRODUCERE**

Programul-cadru este structurat în două părți, care corespund acțiunilor „indirecte” privind cercetarea în domeniul energiei de fuziune, fisiunea nucleară și protecția împotriva radiațiilor și, respectiv, activităților „directe” de cercetare ale JRC.

I.A. CERCETAREA ÎN DOMENIUL ENERGIEI DE FUZIUNE**Obiectiv**

Dezvoltarea bazei de cunoștințe pentru ITER și realizarea ITER ca principalul pas în direcția creării de prototipuri de reactoare pentru centralele electrice care să fie sigure, durabile, ecologice și viabile din punct de vedere economic.

Justificare

Fuziunea are potențialul de a aduce peste câteva decenii o contribuție majoră la realizarea unei aprovizionări durabile și sigure cu energie electrică pentru Uniunea Europeană. Dezvoltarea cu succes a acestora ar urma să furnizeze energie sigură, durabilă și ecologică. Obiectivul pe termen lung al cercetării europene în domeniul fuziunii, care înglobează toate activitățile legate de fuziune din statele membre și din țările terțe asociate, este realizarea în comun a unor prototipuri de reactoare pentru centrale electrice care îndeplinesc aceste cerințe și sunt totodată viabile din punct de vedere economic.

Prima prioritate a strategiei vizând atingerea obiectivului pe termen lung este construcția ITER (o instalație experimentală majoră care va demonstra fezabilitatea științifică și tehnică a energiei de fuziune), urmată de construirea unei centrale electrice de demonstrație (DEMO). Construirea ITER va fi însoțită de un program concentrat pe sprijinirea cercetării și dezvoltării pentru ITER și a unui număr restrâns de activități vizând tehnologiile și fizica pentru DEMO.

Dimensiunea globală a cercetării și dezvoltării în domeniul fuziunii este concretizată în Acordul din 21 noiembrie 2006 cu privire la înființarea Organizației Internaționale a Energiei de Fuziune ITER pentru punerea în aplicare în comun a proiectului ITER și în Acordul dintre Guvernul Japoniei și Comunitate privind implementarea în comun a activităților din programul extins de colaborare în domeniul cercetării asupra energiei de fuziune ⁽¹⁾.

Cooperarea internațională bilaterală se desfășoară și în cadrul a opt acorduri bilaterale de cooperare în domeniul fuziunii în vigoare între Comunitate și țări terțe.

Activități**1. Realizarea ITER**

Acest lucru include activitățile destinate realizării în comun a ITER, în special guvernarea Organizației Internaționale ITER și a Întreprinderii comune europene pentru ITER, administrarea și dotarea cu personal, sprijinul general tehnic și administrativ, construirea echipamentelor și instalațiilor și sprijin pentru proiect pe durata construcției.

2. Activități de cercetare și dezvoltare în vederea pregătirii pentru exploatarea ITER

Un program orientat pe fizică și tehnologie va exploata Joint European Torus (JET) și alte dispozitive de confinare magnetică care prezintă relevanță pentru ITER. Acest program va evalua tehnologiile-cheie specifice ITER, va consolida opțiunile proiectului ITER și va pregăti exploatarea acestuia.

3. Activități tehnologice restrânse de pregătire pentru DEMO

Se vor dezvolta în continuare materiale și tehnologii-cheie pentru fuziune și se va continua activitatea echipei care pregătește construirea instalației internaționale de iradiere a materialelor de fuziune (*International Fusion Materials Irradiation Facility* – IFMIF).

4. Activități de cercetare și dezvoltare pe termen mai lung

Se vor desfășura activități restrânse cu privire la concepte ameliorate de mecanisme de confinare magnetică (concentrate pe pregătirea pentru exploatare a dispozitivului stelarator W7-X) și cu privire la aspecte teoretice și de modelizare menite să conducă la o mai bună înțelegere a plasmelor de fuziune.

5. Resurse umane, educație și formare

În scopul satisfacerii necesităților imediate și pe termen mediu ale ITER, precum și pentru dezvoltarea pe viitor a fuziunii, vor fi aplicate inițiative destinate formării „Generației ITER” sub raportul numărului, evantaiului de competențe și al nivelului ridicat de formare și experiență.

⁽¹⁾ JO L 246, 21.9.2007, p. 34.

6. Infrastructuri

ITER va fi o nouă infrastructură de cercetare cu o puternică dimensiune europeană.

7. Industria și procesele de transfer tehnologic

Sunt necesare noi structuri organizaționale pentru transferul rapid al inovațiilor rezultate din ITER către industria europeană. Aceasta va reprezenta o sarcină a Forumului pentru inovare industrială în domeniul fuziunii, care va elabora o foaie de parcurs pentru tehnologiile de fuziune și inițiative de dezvoltare a resurselor umane, punând accentul pe inovare și pe potențialul de furnizare a unor noi produse și servicii.

I.B. FISIUNEA NUCLEARĂ, SIGURANȚA NUCLEARĂ ȘI PROTECȚIA ÎMPOTRIVA RADIAȚIILOR

Obiectiv

Stabilirea unei baze științifice și tehnice solide pentru a accelera evoluțiile practice în direcția unei gestionări mai sigure a deșeurilor radioactive cu durată lungă de viață, pentru a spori în special siguranța⁽¹⁾, contribuind în același timp la eficiența utilizării resurselor și rentabilitatea energiei nucleare și a asigura un sistem robust și acceptabil din punct de vedere social pentru protejarea oamenilor și a mediului împotriva efectelor radiației ionizante.

Justificare

Energia nucleară constituie un element al dezbaterii privind combaterea schimbărilor climatice și reducerea dependenței Europei de energia importată. În contextul mai larg al găsirii unui mix energetic durabil pentru viitor, Programul cadru va contribui, de asemenea, prin activitățile sale de cercetare, la dezbateră privind beneficiile și limitările energiei provenite din fisiune nucleară pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Prin asigurarea unor niveluri și mai ridicate de siguranță, tehnologiile nucleare mai avansate ar putea, de asemenea, oferi perspectiva unor îmbunătățiri semnificative ale eficienței utilizării resurselor, producând totodată cantități mai reduse de deșeuri decât modelele actuale. Aspectele legate de siguranța nucleară vor fi tratate cu cea mai mare atenție.

Sunt necesare, în continuare, eforturi pentru menținerea rezultatelor remarcabile ale Comunității în materie de siguranță, iar îmbunătățirea radioprotecției este în continuare un domeniu prioritar. Aspectele-cheie sunt siguranța operațională a reactoarelor și gestionarea deșeurilor cu durată de viață lungă, ambele fiind abordate prin activități continue la nivel tehnic, deși sunt, de asemenea, necesare contribuții la nivel politic și la nivelul societății. În orice utilizare a radiațiilor, atât în industrie, cât și în medicină, principiul fundamental este protecția omului și a mediului. Toate domeniile tematice abordate aici sunt caracterizate de preocuparea esențială de a asigura niveluri înalte de siguranță.

De la începutul celui de-al șaptelea Program-cadru al Euratom au fost lansate trei inițiative europene majore de cooperare legate de știința și tehnologiile nucleare. Acestea sunt Platforma tehnologică pentru energie nucleară durabilă (*Sustainable Nuclear Energy Technology Platform* – SNETP), Platforma tehnologică pentru implementarea depozitării geologice a deșeurilor (*Implementing Geological Disposal Technology Platform* – IGDTP) și Inițiativa multidisciplinară europeană privind dozele mici de radiații (*Multidisciplinary European Low-Dose Initiative* – MELODI). Activitățile SNETP și IGDTP corespund îndeaproape priorităților Planului strategic european privind tehnologiile energetice, iar un nucleu de organizații participante la SNETP răspund de implementarea ESNII, Inițiativa industrială europeană pentru energie nucleară durabilă (*European Sustainable Nuclear Industrial Initiative*). Acestea includ activități care intră în domeniul de aplicare al Programului-cadru, în special în ceea ce privește siguranța nucleară.

Se intensifică interacțiunile dintre SNETP, IGDTP și MELODI și alte forumuri ale părților interesate la nivelul Uniunii, cum ar fi Forumul european pentru energie nucleară (ENEF) și Grupul european de reglementare pentru siguranța nucleară (ENSREG) este tot mai ridicată, și se vor căuta noi sinergii, după caz, în cadrul activităților Programului-cadru, ținând seama totodată că dezvoltarea unor produse și servicii industriale ar trebui finanțată de industrie.

Programul-cadru Euratom se caracterizează prin preocuparea esențială pentru promovarea unor niveluri ridicate de siguranță, ținând seama în același timp de contextul internațional. Programul-cadru va continua să sprijine inițiativele în sensul asigurării menținerii facilităților, a formării și a oportunităților de formare din Europa la un nivel corespunzător, ținând cont de orientările actuale ale programelor naționale și de interesul major al Uniunii în ansamblu, în special în ceea ce privește siguranța nucleară și protecția împotriva radiațiilor. Această orientare, mai mult decât orice altceva, va asigura perpetuarea unei culturi adecvate a siguranței nucleare.

Activități

1. Gestionarea deșeurilor radioactive finale

Activități de cercetare orientate către implementare cu privire la aspectele-cheie nerezolvate în domeniul depozitării geologice la adâncime a deșeurilor radioactive cu durată lungă de viață însoțite, după caz, de demonstrarea tehnologiilor și a aspectelor de siguranță, precum și dezvoltarea unei viziuni europene comune asupra principalelor aspecte legate de gestionarea deșeurilor, de la depozitarea intermediară până la depozitarea finală.

⁽¹⁾ Toate activitățile de cercetare în materie de securitate nucleară sunt incluse în titlul II „Activități în domeniul nuclear ale Centrului Comun de Cercetare (JRC)”.

2. Sisteme de reactoare

Cercetare în scopul sprijinirii exploataării în condiții de siguranță a tuturor sistemelor de reactoare pertinente (inclusiv a instalațiilor pentru ciclul combustibilului) aflate în uz în Europa sau, în măsura în care este necesar, pentru menținerea expertizei largi în materie de siguranță nucleară în Europa, a acelor tipuri de reactoare care ar putea fi utilizate în viitor, accentul punându-se exclusiv pe aspectele legate de siguranță, inclusiv pe toate aspectele de legate de ciclul combustibilului, cum ar fi separarea și transmutarea. Măsuri însoțitoare care să contribuie la dezbateră privind un mix energetic durabil în Europa.

3. Protecția împotriva radiațiilor

Cercetare, în special privind riscurile la doze mici, utilizările medicale și gestionarea accidentelor, în scopul de a se furniza o bază științifică pentru un sistem de protecție robust, echitabil și acceptabil din punct de vedere social, care să țină seama, de asemenea, de beneficiile utilizărilor radiațiilor în medicină și în industrie.

4. Infrastructuri

Sprijin pentru utilizarea și pentru menținerea disponibilității infrastructurilor esențiale de cercetare în domeniile tematice prezentate mai sus și a cooperării dintre acestea.

5. Resurse umane și formare

Sprijin pentru păstrarea și continuarea dezvoltării competențelor științifice și a capacităților umane pentru a se garanta disponibilitatea pe termen lung în sectorul nuclear a unor cercetători, ingineri și angajați calificați în mod corespunzător.

II. ACTIVITĂȚILE NUCLEARE ALE CENTRULUI COMUN DE CERCETARE (JRC)

Obiectiv

Programul specific al JRC în domeniul nuclear are ca scop îndeplinirea obligațiilor de cercetare și dezvoltare prevăzute de tratat, cu un accent special asupra siguranței nucleare și protecției împotriva radiațiilor, și sprijinirea atât a Comisiei Europene, cât și a statelor membre în domeniul garanțiilor și al neproliferării, al gestionării deșeurilor, al siguranței instalațiilor nucleare și a ciclului de combustibil, al radioactivității în mediu și al protecției împotriva radiațiilor. JRC își va consolida în continuare rolul de punct de referință european pentru diseminarea informațiilor, formarea și educarea profesioniștilor și a tinerilor oameni de știință din domeniu, în special în materie de siguranță și securitate nucleară și protecție împotriva radiațiilor.

Justificare

Cunoștințele, aptitudinile și competențele trebuie să fie dezvoltate în permanență, pentru a se avea la dispoziție expertiza științifică de ultimă oră, independentă și fiabilă, necesară în sprijinul politicilor Uniunii în domeniul siguranței reactoarelor nucleare, al siguranței ciclului combustibilului, precum și al garanțiilor și securității nucleare. Sprijinul orientat către client pentru politicile Uniunii exprimat în misiunea JRC va fi completat de asumarea unui rol proactiv în cadrul Spațiului European de Cercetare prin desfășurarea unor activități de cercetare de înaltă calitate în strânsă colaborare cu industria și cu alte organisme, precum și prin dezvoltarea de rețele cu instituții publice și private din statele membre.

Activități

1. Gestionarea deșeurilor nucleare și impactul asupra mediului se va concentra asupra reducerii incertitudinilor și rezolvării chestiunilor rămase deschise în privința depozitării finale a deșeurilor, în scopul elaborării de soluții eficiente pentru gestionarea deșeurilor cu radioactivitate ridicată în direcția a două opțiuni majore (depozitare finală directă sau separare și transmutare). Totodată se vor desfășura activități menite să conducă la o mai bună înțelegere și modelare a caracteristicilor fizice și chimice și a proprietăților fundamentale ale actinidelor, precum și la o bază de date de înaltă acuratețe conținând date nucleare de referință pentru energia nucleară și pentru aplicații nenucleare (de exemplu aplicații medicale). În vederea extinderii efortului de protecție radiologică, se vor desfășura activități de cercetare menite să dezvolte în continuare modele de dispersie a radioizotopilor în mediu, cuplate cu teste de monitorizare a radioactivității în mediu, în sprijinul armonizării proceselor și sistemelor naționale de monitorizare.
2. Siguranța nucleară va contribui la implementarea cercetării privind siguranța ciclurilor combustibilului, concentrându-se în special asupra siguranței reactoarelor existente în Uniune. Cercetarea va urmări, de asemenea, siguranța noilor concepte inovatoare de reactoare, siguranța și aspectele legate de garanții ale ciclurilor inovatoare ale combustibilului, cu grad ridicat de ardere sau ale noilor tipuri de combustibili. Cercetarea va viza totodată elaborarea cerințelor de siguranță, precum și a unor metode avansate de evaluare pentru sistemele de reactoare cu posibilă relevanță pentru siguranța nucleară în Europa. Pe lângă acest lucru, JRC va coordona contribuția europeană la inițiativa de cercetare și dezvoltare Forumul Internațional Generația IV, domeniu în care are rolul de integrare și de diseminare a activităților de cercetare. În plus, acesta va asigura expertiză științifică în ceea ce privește incidentele și accidentele nucleare.
3. Securitatea nucleară – se va sprijini în continuare îndeplinirea angajamentelor Comunității, în particular în ceea ce privește dezvoltarea de metode de control al instalațiilor pentru ciclul de combustibil, implementarea Protocolului adițional, inclusiv eșantionarea de mediu și garanțiile integrate, prevenirea deturnării materialelor nucleare și radioactive asociate cu traficul ilegal de astfel de materiale, inclusiv criminalistica nucleară.

ANEXA II

SCHEME DE FINANȚARE

Sub rezerva normelor de participare stabilite pentru punerea în aplicare a Programului-cadru, Comunitatea va sprijini activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică, inclusiv activitățile demonstrative în cadrul programelor specifice, printr-o serie de scheme de finanțare. Aceste scheme vor fi utilizate, fie individual, fie combinat, pentru a finanța diferite categorii de acțiuni puse în aplicare prin Programul-cadru.

1. SCHEME DE FINANȚARE PENTRU DOMENIUL ENERGIEI DE FUZIUNE

În privința cercetării în domeniul energiei de fuziune, natura aparte a activităților impune măsuri specifice. Se va acorda sprijin financiar pentru activitățile desfășurate pe baza procedurilor stabilite în următoarele:

- 1.1. contracte de asociere între Comisie și statele membre sau țări terțe asociate pe deplin sau între Comisie și entități din statele membre sau din țări terțe asociate pe deplin pentru execuția unei părți din programul comunitar de cercetare în domeniul fuziunii în conformitate cu articolul 10 din tratat;
- 1.2. Acordul european pentru dezvoltarea fuziunii, un acord multilateral încheiat între Comisie și organizații din state membre și țări terțe asociate sau acționând în numele acestora în scopul de a furniza, între altele, un cadru pentru continuarea cercetării în domeniul tehnologiilor de fuziune de către organizațiile asociate și industrie, utilizarea instalațiilor JET și contribuția europeană la cooperarea internațională;
- 1.3. Întreprinderea europeană comună pentru ITER, în temeiul articolelor 45-51 din tratat;
- 1.4. acordurile internaționale de cooperare dintre Comunitate și țări terțe care vizează activități de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei de fuziune, în special ITER și acordurile privind abordarea extinsă;
- 1.5. orice alt acord multilateral încheiat între Comunitate și organizațiile asociate, în special Acordul privind mobilitatea personalului;
- 1.6. acțiunile cu costuri partajate menite să promoveze și să contribuie la cercetarea în domeniul energiei de fuziune, împreună cu organisme din statele membre sau din țările terțe asociate la Programul-cadru cu care nu există contracte de asociere.

În afara activităților menționate anterior, pot fi întreprinse acțiuni de promovare și dezvoltare a resurselor umane, pot fi acordate burse și pot fi lansate inițiative integrate privind infrastructurile și acțiuni specifice de sprijin, în special în scopul coordonării cercetării în domeniul energiei de fuziune, al realizării de studii pentru susținerea acestor activități și al sprijinirii publicațiilor, schimburilor de informații și acțiunilor de formare în scopul promovării transferului tehnologic.

2. SCHEME DE FINANȚARE ÎN ALTE DOMENII

Activitățile în alte domenii decât energia de fuziune desfășurate în temeiul Programului-cadru vor fi finanțate printr-o serie de scheme de finanțare. Aceste scheme vor fi utilizate, fie individual, fie combinat, pentru a finanța diferite categorii de acțiuni puse în aplicare prin Programul-cadru.

Deciziile privind programele specifice, programele de lucru și cererile de propuneri vor specifica, după caz:

- tipul (tipurile) de schemă (scheme) utilizată (utilizate) pentru finanțarea diferitelor categorii de acțiuni;
- categoriile de participanți (cum ar fi organizații de cercetare, universități, întreprinderi, autorități publice) care pot beneficia de acestea;
- tipurile de activități (cercetare, dezvoltare, demonstrație, formare, diseminare, transfer de cunoștințe și alte activități conexe) care pot fi finanțate.

Atunci când se pot utiliza diferite scheme de finanțare, programele de lucru pot specifica schema de finanțare care se utilizează pentru tema pentru care sunt solicitate propunerile.

Schemele de finanțare sunt următoarele:

(a) Pentru sprijinirea acțiunilor care sunt puse în aplicare în principal pe bază de cereri de propuneri:

1. Proiecte de colaborare

Sprijin pentru proiecte de cercetare desfășurate de consorții cu participanți din diferite țări, cu scopul de a dezvolta noi cunoștințe, noi tehnologii, produse sau resurse comune de cercetare. Mărimea, domeniul de aplicare și organizarea internă a proiectelor pot varia de la un domeniu la altul și de la o temă la alta. Se pot întâlni de la proiecte reprezentând acțiuni dedicate cercetării la scară mică sau medie la proiecte mari de integrare care mobilizează un volum semnificativ de resurse pentru atingerea obiectivului definit. Sprijinul pentru activitățile de formare și de dezvoltare a carierei cercetătorilor va fi inclus în programele de lucru aferente proiectelor.

2. Rețele de excelență

Sprijin pentru programe de cercetare comune puse în aplicare de un număr de organizații de cercetare care își integrează activitățile într-un domeniu dat, desfășurate de echipe de cercetare în cadrul unei cooperări pe termen lung. Punerea în aplicare a acestor programe comune de cercetare va necesita angajamentul formal al unor astfel de organizații. Sprijinul pentru activitățile de formare și de dezvoltare a carierei cercetătorilor va fi inclus în programele de lucru aferente proiectelor.

3. Acțiuni de coordonare și sprijin

Sprijin pentru activitățile de coordonare sau auxiliare cercetării (colaborare în rețea, schimburi, acces transnațional la infrastructurile de cercetare, studii, conferințe, contribuții la construirea unor noi infrastructuri etc.) sau de promovare a dezvoltării resurselor umane (de exemplu, crearea de rețele și de scheme de formare). Aceste acțiuni vor putea fi aplicate, de asemenea, prin alte mijloace decât cererile de propuneri.

(b) În vederea sprijinirii acțiunilor puse în aplicare în temeiul unor decizii ale Consiliului, în urma unei propuneri a Comisiei, Comunitatea va furniza sprijin financiar pentru inițiative de mare amploare cu finanțatori multipli, după cum urmează:

- contribuție financiară la punerea în aplicare a întreprinderilor comune pe baza procedurilor și dispozițiilor articolelor 45-51 din tratat;
- contribuție financiară pentru dezvoltarea de noi infrastructuri de interes european.

Comunitatea va aplica schemele de finanțare în conformitate cu dispozițiile Regulamentului (Euratom) nr. 139/2012 al Consiliului din 19 decembrie 2011 de stabilire a normelor de participare a întreprinderilor, a centrelor de cercetare și a universităților la acțiunile indirecte în temeiul Programului-cadru al Comunității Europene a Energiei Atomice și de diseminare a rezultatelor cercetării (2012-2013) ⁽¹⁾, în ceea ce privește normele de participare a întreprinderilor, centrelor de cercetare și universităților, instrumentele pertinente referitoare la ajutoarele de stat, în special cadrul privind ajutoarele de stat pentru cercetare și dezvoltare, precum și normele internaționale în domeniu. În conformitate cu acest cadru internațional, mărimea și forma participării financiare vor trebui examinate de la caz la caz, în special dacă este disponibilă finanțarea din alte surse de finanțare publică, inclusiv din alte surse de finanțare ale Uniunii, cum ar fi Banca Europeană de Investiții.

Pentru participanții la acțiuni indirecte desfășurate într-o regiune care a rămas în urmă în privința dezvoltării [regiuni de convergență în sensul articolului 5 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune ⁽²⁾], inclusiv regiuni eligibile pentru finanțare din fondurile structurale în cadrul obiectivelor de convergență, regiuni eligibile pentru finanțare din Fondul de coeziune și regiuni ultraperiferice], se va mobiliza o finanțare suplimentară din fondurile structurale ori de câte ori va fi posibil și oportun.

3. ACȚIUNI DIRECTE – CENTRUL COMUN DE CERCETARE

Comunitatea va avea activități puse în aplicare de JRC, care sunt denumite „acțiuni directe”, în conformitate cu Decizia 2012/95/Euratom a Consiliului din 19 decembrie 2011 privind programul specific pentru punerea în aplicare de către Centrul Comun de Cercetare, prin acțiuni directe, a Programului-cadru al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru activități de cercetare și de formare în domeniul nuclear (2012-2013) ⁽³⁾.

⁽¹⁾ A se vedea pagina 1 din prezentul Jurnal Oficial.

⁽²⁾ JO L 210, 31.7.2006, p. 25.

⁽³⁾ A se vedea pagina 40 din prezentul Jurnal Oficial.